

ברוך השם

פרשת נח מתארת שני משברים קשים באנושות הקדומה. בתחילת הפרשה לומדים אנו על דור המבול ובסופה על דור הפלגה. כאשר מעיינים בשני הסיפורים האלה ניתן להבין היטב את גודל החטא של דור המבול, אולם חטאו של דור הפלגה אינו ברור כלל ועיקר. אדרבה, ניתן אולי לשבח אותם על ה"יוזמה" (מלה שמקורה בסיפור – " אשר יזמו לעשות ") שבמרכזה רצון לבנות ולפתח עיר ומגדל. הרי לכך נועד האדם כדי לפתח וליצור בעולם? אחד המפתחות להבנת העניין מצוי בקשר שבין סוף פרשת נח לבין תחילת פרשת לך- לך. מתוך עיון בפעולותיו של אברהם ניתן אולי להבין מה הייתה הבעיה עם אנשי דור הפלגה. אברהם מצטווה ללכת לארץ ישראל ומיד הוא מתחיל " לקרוא בשם ה' ".

"ויבן שם מזבח לה', ויקרא בשם ה'" (יב,ח), "ויקרא שם אברהם בשם ה' " (יג,ד)

פעולה זו של אברהם נראית מפתיעה, שכן בשום מקום לא מצאנו שציווהו הקב"ה לעשות כן. אברהם צווה ללכת לארץ ותו לא. ייתכן שאברהם הבין את מטרת הליכתו בהקשר של חטאם של דור הפלגה החטא קשור בדיוק בעניין זה של ה"שם".

כאשר מעיינים בתיאור מעשה הדור ההוא מוצאים את המשפט הבא: " הבה נבנה לנו עיר...ונעשה לנו שם". מהו עניין עשיית השם? טבעו של האדם שהוא רוצה להשאיר חותם. האדם מעוניין לעשות לעצמו שם בחייו ואף שם שיישאר לאחר מותו. זהו צורך שלעיתים אינו מובן מבחינה רציונלית, אך אף על פי כן זהו דחף שקיים אצל כל אחד. התורה מצביעה על סכנה גדולה בעניין זה. תרבות שסובבת כל כולה סביב עשיית שם לאדם, סביב האדרת שמו ומעמדו בעולם מחטיאה את המטרה שלשמה נברא העולם. אמנם צריך לפעול עבור שם, אך השם הוא שמו של הקב"ה. צריך האדם לשאוף להביא את שמו ונוכחותו של ה' לכל פינה בחיים. המחשבה שניתן להפריד בין חיי קודש בתוך בית המדרש לבין חיי יצירה ובניין עולם שנמצאים מבחוץ הינה מחשבה מוטעית, והיא זו שהייתה בעוכרי אנשי הדור ההוא.

אברהם אבינו הבין שצריך לקרוא בשם ה', ולהביא את שמו ואת הנהגתו של ה' לכל מקום. בשני המקורות שצוטטו ישנה גם הקמת אוהל למגורים וגם מזבח להקרבת קרבן. מכיון שצריכה להיות זיקה בין חיי הקדושה לחיי החולין.

הקב"ה גמל לאברהם על הבנה זו. אברהם זכה שה' ישנה את שמו ויקרא לו אברהם. בנו של אברהם, יצחק זכה להיקרא כך על ידי הקב"ה – "וקראת את שמו יצחק" (יז', יט'). ויעקב גם כן לא יסתפק בשם שניתן לו על ידי הוריו, אלא ייקרא על ידי ה' ישראל, ובכך יישא את שמו של הקב"ה בשמו. עם ישראל, צאצאיו של שם, הינם אלה שנושאים ייעוד זה בגאון ובתפארת – בתפילות הימים הנוראים אנו שרים: " שמך נאה לך ואתה נאה לשמך ושמנו קראת בשמך". בהמשך אותו שיר אנו מבקשים מהקב"ה: " עשה למען שמך וקדש את שמך על מקדישי שמך". עם ישראל במשך אלפי שנים ממשיך את מסעו של אברהם בנשיאת שם ה' בעולם. העם היהודי מוכיח במשך דורות רבים את הנכונות לקדש את שמו של הקב"ה. נכונות זו היא אשר הקנתה לעם ישראל את הנצח כמייצגי ה' בעולם וכנושאי שמו. עלינו לזכור שמשמעות הדבר היא הבאת שמו של ה' לכל עשייה ופעולה שאותה אנו פועלים בעולם.

שבת שלום הרב יוני,

מנהל בית הספר